

درس اول

درس نامه

جهان:

- جهان، واژه‌ای است که برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود؛ مانند جهان طبیعت، جهان غرب و ...

جهان اجتماعی:

- به مجموعه پدیده‌هایی دلالت می‌کند که در محدوده‌ی زندگی اجتماعی انسان‌ها قرار می‌گیرند؛ مانند خانواده، احترام به قانون و ...

معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی:

- **قاعده:** هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. در نتیجه، کنش‌های اجتماعی انسان‌ها و پیامدهای آن‌ها به جهان اجتماعی تعلق می‌گیرند.
- پدیده‌های اجتماعی، از سه جهت می‌توانند درون جهان اجتماعی جای بگیرند و با زندگی انسان‌ها ارتباط داشته باشند:
 - پدیده، یک کنش اجتماعی باشد؛ مانند احترام به قانون.
 - پدیده، در نتیجه‌ی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها به وجود آید؛ مثل خانواده، امنیت، صلح و ...
 - پدیده‌های بیرون از جهان اجتماعی، از پدیده‌های طبیعی یا ماوراءطبیعی باشد ولی تأثیرات تعیین‌کننده‌ای در کنش‌های اجتماعی انسان‌ها داشته باشد؛ مانند: زلزله، فرشتگان و سنت‌های الهی و ...

بسط جهان اجتماعی

- مطمئناً بسیاری از موجودات، بیرون از جهان اجتماعی وجود دارند؛ یعنی در جهان طبیعی یا ماوراءطبیعی قرار دارند.
- اموری، محصول کنش انسان‌ها نیستند ولی از برخی جهات می‌توانند با جهان اجتماعی انسان ارتباط داشته باشند و به جهان اجتماعی وارد شوند. مانند فلزات، ستارگان، خداوند، فرشتگان و ... که هر یک به نوبه‌ی خود در جهان اجتماعی انسان‌ها اثر می‌گذارد و جهان اجتماعی گسترده‌تر می‌شود.

تعیین کنید کدام گزینه صحیح می‌باشد

مرجع

امتحان نهایی خرداد ۹۴	پدیده‌ها به واسطه‌ی ارتباطشان با زندگی اجتماعی انسان در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی خرداد ۹۴	شناخت خداوند و فرشتگان و جهان ماوراءالطبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهند.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی شهریور ۹۴	هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی شهریور ۹۴	رفتار شتابزده و نابخردانه‌ی انسان، محیط زیست را آلوده و فرصت‌های زندگی اجتماعی انسان را نامحدود می‌کند.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی دی ۹۴	خانواده پدیده‌ای است که با کنش‌های اجتماعی انسان پدید می‌آید.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی دی ۹۴	پدیده‌هایی مانند گذشتگان، آیندگان، سیاهچاله و ویروس، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی خرداد ۹۱	هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرد.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی خرداد ۹۱	جهان اجتماعی واژه‌ای است که برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی خرداد ۹۱	شناخت خداوند و جهان ماورای طبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آن‌ها را دگرگون می‌کند.	صحیح ☐	غلط ☐
امتحان نهایی خرداد ۹۱	احترام به قانون یک کنش اجتماعی است و درون جهان اجتماعی جای می‌گیرد.	صحیح ☐	غلط ☐
کتاب درسی... پدیده‌های درون جهان اجتماعی	به مجموعه پدیده‌هایی که در محدوده‌ی ... انسان‌ها قرار می‌گیرند، جهان اجتماعی می‌گویند.	(۱) باورها	(۲) ارزش‌ها (۳) زندگی اجتماعی (۴) طبیعی
امتحان نهایی خرداد ۹۲	کدام یک از پدیده‌های زیر با کنش اجتماعی انسان‌ها به وجود نمی‌آید؟	(۱) احترام به قانون	(۲) خانواده (۳) زلزله (۴) امنیت
امتحان نهایی خرداد ۹۴	کدام یک از پدیده‌های زیر، محصول کنش اجتماعی انسان هستند؟	(۱) صلح	(۲) بیابان (۳) زلزله (۴) فلزات
امتحان نهایی شهریور ۹۴	کدام یک از پدیده‌های زیر، محصول کنش اجتماعی انسان نیستند؟	(۱) احترام به قانون	(۲) فلزات (۳) خانواده (۴) امنیت
امتحان نهایی دی ۹۴	کدام یک از پدیده‌های زیر، محصول کنش اجتماعی انسان است؟	(۱) خشکسالی	(۲) زلزله (۳) امنیت (۴) رودخانه
امتحان نهایی خرداد ۹۳	کدام یک از پدیده‌های زیر، درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرد؟	(۱) فلزات	(۲) کوه‌ها (۳) خانواده (۴) آب
امتحان نهایی شهریور ۹۳	احترام به قانون، یک کنش ... است.	(۱) طبیعی	(۲) فردی (۳) اجتماعی (۴) اقتصادی
امتحان نهایی دی ۹۳	«امنیت» پدیده‌ای است که با ... انسان به وجود می‌آید.	(۱) کنش طبیعی	(۲) کنش اجتماعی (۳) کنش انسانی (۴) کنش فردی

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید

مرجع

کتاب درسی - پدیده‌های درون جهان اجتماعی	۱۹. جهان، واژه‌ای است که بر ... دلالت دارد.
کتاب درسی - پدیده‌های درون جهان اجتماعی	۲۰. جهان اجتماعی به مجموعه پدیده‌هایی دلالت می‌کند که در محدوده‌ی ... انسان‌ها قرار می‌گیرند.
کتاب درسی - پدیده‌های درون جهان اجتماعی	۲۱. هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد، درون ... قرار می‌گیرد.
کتاب درسی - معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی	۲۲. یک پدیده در هر صورت باید ارتباطی با ... داشته باشد تا درون جهان اجتماعی قرار بگیرد.
کتاب درسی - معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی	۲۳. اموری که در ... یا ... وجود دارند، بیرون از جهان اجتماعی هستند.
امتحان نهایی خرداد ۹۳	۲۴. هر چیزی که با زندگی اجتماعی انسان ارتباط داشته باشد، درون ... قرار می‌گیرد.
امتحان نهایی شهریور ۹۳	۲۵. زلزله و خشکسالی از جهت ارتباطی که با زندگی اجتماعی پیدا می‌کنند، درون ... قرار می‌گیرد.
امتحان نهایی دی ۹۳	۲۶. تمامی پدیده‌ها به واسطه‌ی ارتباطشان، با زندگی اجتماعی انسان، در گستره‌ی ... قرار می‌گیرند.

به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید

مرجع

کتاب درسی - پدیده‌های درون جهان اجتماعی	۲۷. دو مثال برای انواع جهان ذکر کنید.
کتاب درسی - معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی	۲۸. معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی را بنویسید.
کتاب درسی - بسط جهان اجتماعی	۲۹. چند نمونه از پدیده‌هایی را بیاورید که خارج از جهان اجتماعی وجود دارند، اما بر جهان اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
امتحان نهایی خرداد ۹۲	۳۰. معیار شناسایی پدیده‌های جهان اجتماعی چیست؟

به سؤال‌های زیر پاسخ تشریحی دهید

مرجع

کتاب درسی - بسط جهان اجتماعی	۳۱. آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان چگونه تغییر می‌کند؟
کتاب درسی - پدیده‌های درون جهان اجتماعی	۳۲. هر یک از موارد زیر را در جای خالی مناسب در جدول قرار دهید.

هر دو	پدیده‌های بیرون جهان اجتماعی	پدیده‌های درون جهان اجتماعی

خانواده - فلزات - زلزله - ستارگان - بهممن
 آزادی - خشکسالی - سونامی - احترام به قانون
 امنیت - صلح - جمادات - دایناسورها

درس نامه

درس دوم

ساختار اجتماعی:

- **تعریف:** نوع ارتباط و پیوندی که بین پدیده‌های اجتماعی وجود دارد، ساختار اجتماعی است.
- جهان اجتماعی بدون ساختار نمی‌تواند باشد.

جهان اجتماعی، ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی:

- (۱) جهان اجتماعی: مجموعه پدیده‌هایی است که در گستره‌ی زندگی اجتماعی انسان قرار می‌گیرند.
- (۲) ساختار اجتماعی: نوع ارتباط، نظم و چینش پدیده‌هایی است که در جهان اجتماعی واقع می‌شوند.
- (۳) نظام اجتماعی: مجموعه‌ی پدیده‌های جهان اجتماعی از نظر ساختار و ارتباط آن‌ها با یکدیگر می‌باشد.

تفاوت جهان اجتماعی و نظام اجتماعی:

- جهان اجتماعی از مجموعه‌ی پدیده‌هایی حکایت می‌کند که مربوط به اجتماع هستند و نظام اجتماعی، همان مجموعه‌ی پدیده‌ها را از جهت ساختار و ارتباطی که با هم دارند، مورد توجه قرار می‌دهد.

نظام اجتماعی کل و خرده‌نظام:

- هر نظام اجتماعی به بخش‌ها و اجزایی تقسیم می‌شود که از آن‌ها با نام «خرده‌نظام» یاد می‌شود.
- به نظام اجتماعی هنگامی که با خرده‌نظام‌های درونی آن در نظر گرفته شود، «نظام اجتماعی کل» گفته می‌شود.

نهاد اجتماعی:

- به هر یک از خرده‌نظام‌هایی که در نظام اجتماعی کل وجود دارند، در صورتی که نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در نظام اجتماعی کل داشته باشند، یعنی یکی از نیازهای اساسی آن را برطرف کنند، «نهاد اجتماعی» می‌گویند.
- سیاست، اقتصاد، آموزش و پرورش و خانواده از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی هستند.
- هر یک از نهادهای اجتماعی، دارای یک ساختار درونی است و همه‌ی آن‌ها در یک ساختار بزرگ‌تری که مربوط به جامعه است، قرار دارند.

نکات تکمیلی:

- جهان اجتماعی را می‌توان به مجموعه‌ی اجزا و عناصر ورزشگاه، ساختار اجتماعی را به ساختار ورزشگاه و نظام اجتماعی را به ساختمان ورزشگاه، تشبیه کرد.

تعیین کنید کدام گزینه صحیح می‌باشد

مرجع

کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	مجموعه‌ی پدیده‌های جهان اجتماعی با توجه به ساختار و ارتباط آن‌ها با یکدیگر چه نامیده می‌شود؟ (۱) ساختار اجتماعی (۲) جهان اجتماعی (۳) نهاد اجتماعی (۴) نظام اجتماعی	۳۳												
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	جهان اجتماعی از مجموعه‌ی پدیده‌هایی حکایت می‌کند که مربوط به ... هستند و نظام اجتماعی، همان مجموعه پدیده‌ها را از جهت ... و ارتباطی که با هم دارند مورد توجه قرار می‌دهد. (۱) نظام پدیده‌ها - ساختار (۲) نظم پدیده‌ها - چینش (۳) اجتماع - چینش (۴) اجتماع - ساختار	۳۴												
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	جدول زیر را با استفاده از مفاهیم سه‌گانه‌ی جهان اجتماعی، ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی کامل کنید.	۳۵												
	<table border="1"> <tr> <td>خانواده</td> <td>جامعه</td> <td>ساختار ورزشگاه</td> </tr> <tr> <td>پدر، مادر و فرزندان</td> <td>۲</td> <td>مجموعه‌ی اجزا و عناصر</td> </tr> <tr> <td>روابط همسری، فرزندی</td> <td>۳</td> <td>۱</td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td>نظام اجتماعی</td> <td>ساختار ورزشگاه</td> </tr> </table>	خانواده	جامعه	ساختار ورزشگاه	پدر، مادر و فرزندان	۲	مجموعه‌ی اجزا و عناصر	روابط همسری، فرزندی	۳	۱	۴	نظام اجتماعی	ساختار ورزشگاه	
خانواده	جامعه	ساختار ورزشگاه												
پدر، مادر و فرزندان	۲	مجموعه‌ی اجزا و عناصر												
روابط همسری، فرزندی	۳	۱												
۴	نظام اجتماعی	ساختار ورزشگاه												
امتحان نهایی خرداد ۹۲	مجموعه پدیده‌های جهان اجتماعی را از جهت ساختار و ارتباط آن‌ها با یکدیگر چه می‌نامند؟ (۱) نظام اجتماعی (۲) جهان اجتماعی (۳) ساختار اجتماعی (۴) نظام اجتماعی کل	۳۶												
امتحان نهایی خرداد ۹۱	به خرده‌نظام‌هایی که نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در نظام اجتماعی کل داشته باشند گفته می‌شود. (۱) نهاد فرهنگی (۲) نهاد اجتماعی (۳) ساختار اجتماعی (۴) جهان اجتماعی	۳۷												

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید

کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	... مجموعه‌ی پدیده‌هایی است که در گستره‌ی زندگی اجتماعی قرار می‌گیرند.	۳۸
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	... نوع ارتباط، نظم و چینش پدیده‌هایی است که در جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.	۳۹
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	... مجموعه‌ی پدیده‌های جهان اجتماعی، از نظر ساختار اجتماعی می‌باشد.	۴۰
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	ساختار اجتماعی، نوع ... و ... پدیده‌هایی است که در ... قرار می‌گیرند.	۴۱
کتاب درسی - نهاد اجتماعی	هر یک از بخش‌های نظام اجتماعی را ... می‌نامند.	۴۲
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	... همان نظام اجتماعی است که برای آن خرده‌نظام‌های درونی قائل شده‌ایم.	۴۳
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	هر یک از خرده‌نظام‌هایی را که در نظام اجتماعی کل وجود دارد و یکی از ... این نظام را برطرف می‌کند، ... می‌نامیم.	۴۴
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	هر یک از نهادهای اجتماعی دارای یک ... درونی است.	۴۵
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	هر نهاد اجتماعی در یک ... بزرگ‌تری که مربوط به ... است، قرار دارد.	۴۶
کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	اگر جامعه را شبیه به یک ورزشگاه فرض کنیم، آن‌گاه، جهان اجتماعی را می‌توان به مجموعه‌ی اجزا و عناصر ورزشگاه، ... را به ساختار ورزشگاه و نظام اجتماعی را به ... ورزشگاه تشبیه کرد.	۴۷
امتحان نهایی خرداد ۹۲	به خرده‌نظام‌هایی که نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای در نظام اجتماعی کل داشته باشند ... می‌گویند.	۴۸

به سوال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید

کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و تفاوت جهان اجتماعی	۴۹	با تشبیه یک جامعه به یک ورزشگاه، جهان اجتماعی، ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی به چه چیز تشبیه می‌شوند؟
امتحان نهایی خرداد ۹۱	۵۰	کدام مفهوم، مجموعه پدیده‌های اجتماعی را از جهت ساختار و ارتباطی که با هم دارند مورد توجه قرار می‌دهد؟
امتحان نهایی خرداد و دی ۹۴	۵۱	مهم‌ترین نهادهای اجتماعی را نام ببرید.
امتحان نهایی شهریور ۹۴	۵۲	ساختار اجتماعی را تعریف کنید.

به سوال‌های زیر پاسخ تشریحی دهید

کتاب درسی - تفاوت نظام اجتماعی و جهان اجتماعی	۵۳	در خانواده منظور از جهان اجتماعی، ساختار اجتماعی و نظام اجتماعی چیست؟
کتاب درسی - نهاد اجتماعی	۵۴	شرایط تبدیل خرده‌نظام اجتماعی به نهاد اجتماعی چیست؟
کتاب درسی - نهاد اجتماعی	۵۵	نظام اجتماعی کل چیست؟
کتاب درسی - نهاد اجتماعی	۵۶	ویژگی‌های نهاد اجتماعی را بنویسید.
امتحان نهایی دی و خرداد ۹۳	۵۷	تفاوت بین «جهان اجتماعی» و «نظام اجتماعی» را بنویسید.
امتحان نهایی شهریور ۹۳	۵۸	«نهاد اجتماعی» را تعریف کنید.